

Twój biznes

4/2024(22)

Magazyn PARP

Fundusze Europejskie

**w Polskiej Agencji
Rozwoju Przedsiębiorczości**

1

Drogi Przedsiębiorco,

zorganizowane w grudniu Forum Przedsiębiorczości tym razem w całości poświęciliśmy programowi Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki. Wydarzenie obfitowało w rozmowy i debaty, podczas których eksperci dzielili się opiniami o rozwoju startupów, działaniu instytucji otoczenia biznesu i sposobach wdrażania innowacji. O Funduszach Europejskich jako narzędziu do osiągnięcia wizji jutra opowiedziała Katarzyna Pełczyńska-Nałęcz, minister funduszy i polityki regionalnej.

Skoro mowa o przyszłości, nie mogło zabraknąć tematu związanego ze sztuczną inteligencją (AI). Czy jest ona rewolucją, czy iluzją? Na to pytanie odpowiedziała Aleksandra Przegalińska, prof. Akademii Leona Koźmińskiego. Według niej, AI już wkrótce będzie nas inaczej angażować: mniej będziemy o niej mówić, a więcej z niej korzystać. Powstaną nowe zawody, specjalności i rozwiązania.

Uczestnicy Forum mieli okazję poznać historie sukcesów polskich firm. To była też świetna okazja do omówienia nadchodzących naborów z programu FENG. W tym wydaniu magazynu zapowiadamy także inne konkursy finansowane z Funduszy Europejskich (FEPW i FERS), które przeprowadzimy w 2025 r. Mamy nadzieję, że pomogą Ci w rozwoju Twojego biznesu w nowym roku!

Zespół redakcyjny PARP

SPIS TREŚCI

NABORY

- Nowy rok – nowe możliwości [02](#)
- Kalendarium [04](#)

FORUM PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

- Fundusze wspierają innowacje [06](#)
- Biznes zmienia się z AI [10](#)
- Dobry ekosystem startupowy [12](#)

FUNDUSZE WSPIERAJĄ POLSKĘ

- Baw się razem z nami [14](#)
- Dowiedz się, czym oddychasz [15](#)

KONKURSY I PODSUMOWANIA

- Konkurencyjny transport miejski [16](#)
- Więcej możliwości dla ośrodków innowacji [16](#)
- Laboratorium dla startupów [17](#)
- Norweski napęd dla innowacji [17](#)
- Hackathon Transformacja Cyrkularna Biznesu [18](#)

**Polska Agencja Rozwoju
Przedsiębiorczości**

ul. Pańska 81/83
00-834 Warszawa
t: +48 22 432 80 80
f: +48 22 432 86 20
e: biuro@parp.gov.pl
www.parp.gov.pl

ISSN 2658-0373

Nowy rok – nowe możliwości

Fundusze Europejskie umożliwiają realizację ambitnych projektów, wprowadzanie innowacji i dostosowanie się do zmieniających się wymagań. Niektóre nabory wkrótce się kończą, inne mają kolejną edycję. Zobacz naszą ofertę na rok 2025!

Przypomnijmy, że PARP uczestniczy w realizacji trzech programów na lata 2021-2027. Są to Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG), Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej (FEPW) oraz Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego (FERS). PARP ma do rozdysponowania prawie 21 mld zł. Z samego tylko FENG – 12 mld zł.

Wsparcie na innowacje

Do konkursów o największym budżecie należy „Ścieżka SMART” w ramach FENG. W przyszłym roku planujemy przeprowadzenie naboru dla MŚP od 6 maja do 26 czerwca. Jego budżet wyniesie 1 mld zł. Należy się do niego bardzo dobrze przygotować. Przedmiot projektu – produkt lub proces – tak opisz, by nie było wątpliwości, że jest on lepszy od najlepszych dostępnych na rynku krajowym, spełniających tożsame potrzeby odbiorców. Nieco wcześniej rozpocznie się

nabór w „Ścieżce SMART” na projekty związane z dostępnością (budżet: 100 mln zł). To wyzwanie – ale jakże kuszące!

Szansa na Eurogranty

FENG wspiera przedsiębiorców i organizacje badawcze w ubieganiu się o dofinansowanie z programów Komisji Europejskiej, takich jak Horyzont Europa, Kreatywna Europa, Cyfrowa Europa czy LIFE. W konkursie „Granty na Eurogranty” otrzymasz dofinansowanie na przygotowanie wniosku. Obejmuje ono opracowanie specjalistycznych analiz, które są bezpośrednio powiązane z przedmiotem planowanego eurograntu. Możesz otrzymać do 107 tys. zł (nabór do 17 kwietnia 2025 r.). Prowadzimy też nabór dla organizacji badawczych.

Innowacyjne MŚP za granicą

Kolejny konkurs „Promocja marki innowacyjnych MŚP” (FENG) odbędzie się

3

od 13 maja do 24 czerwca. Budżet przewidziany na nabór to 50 mln zł. Skierowany jest do firm, które produkty lub usługi sprzedają pod własną marką i chcą zdobywać nowe rynki. Warunki to co najmniej 20 proc. przychodów firmy, wykazanie nakładów na działalność badawczo-rozwojową oraz wdrożenie co najmniej jednego nowego produktu lub usługi przed złożeniem wniosku.

Dla startupów

Od lat z powodzeniem współtworzymy ekosystem wsparcia startupów. Aż do października 2026 r. będziesz mógł skorzystać z jednego z 17 programów akceleracyjnych „Startup Booster Poland – Smart Up” (FENG). Oferują one wsparcie finansowe (do 400 tys. zł), indywidualną ścieżkę akceleracji, mentoring i specjalistyczne usługi, a także budowanie sieci kontaktów. Oferta jest szersza.

Ci, którzy chcą działać w regionie objętym programem Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej, mają do dyspozycji „Platformy startowe dla nowych pomysłów”. To program dla młodych przedsiębiorców, którzy potrzebują wsparcia w rozwijaniu swoich pomysłów biznesowych.

Silniejsze klastry

Klastry odgrywają ważną rolę w integrowaniu firm i organizacji. W 2025 r. będzie kontynuowany konkurs „Rozwój oferty klastrów dla firm”. Odbędą się

nabory: dla koordynatorów krajowych klastrów kluczowych (od 2 października do 4 grudnia z budżetem 50 mln zł) oraz dla ponadregionalnych klastrów wzrostowych (od 8 października do 11 grudnia z budżetem 25 mln zł).

Zrównoważony rozwój

Program FEPW wspiera zrównoważony rozwój w biznesie, miastach i turystyce. „Gospodarka o obiegu zamkniętym w MŚP – etap II” to propozycja dla firm, które chcą lepiej wykorzystywać zasoby, minimalizować odpady, zwiększać efektywność operacyjną. Sfinansujesz inwestycje, usługi doradcze i szkoleniowe niezbędne do wdrożenia zatwierdzonego przez PARP Modelu biznesowego GOZ-transformacji. Sprawdź też szkolenia z cyklu „GOZ – to się opłaca”.

Serwis do usług

Szkolenia, studia, coaching, mentoring, warsztaty, kursy – wszystko, czego potrzebujesz. Wystarczy, że wyszukasz odpowiednią ofertę za pośrednictwem Bazy Usług Rozwojowych (BUR). Jeśli reprezentujesz podmiot zarejestrowany w BUR i świadczysz usługi rozwojowe z dofinansowaniem ze środków publicznych, skorzystaj ze wsparcia w konkursie „Usługi rozwojowe 4.0”. Wprowadzisz nowe sposoby świadczenia usług i zwiększysz ich dostępność.

Sprawdź pełną listę naborów na rok 2025 – wybierz ten, który najbardziej pasuje do Twoich planów.

4

Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG)

Granty na Eurogranty

Od 18 kwietnia 2024 r.

do 17 kwietnia 2025 r. (MŚP)

Od 25 kwietnia 2024 r. do 24 kwietnia 2025 r. (organizacje badawcze)

Startup Booster Poland

– oferta dla startupów

Od 17 czerwca 2024 r.

do 31 października 2026 r.

Laboratorium Innowatora

– oferta dla pomysłodawców

Od 6 września 2024 r.

do 30 października 2026 r.

Rozwój oferty ośrodków innowacji dla firm – Pojedyncze ośrodki innowacji

Od 29 października 2024 r.

do 30 stycznia 2025 r.

Rozwój oferty ośrodków innowacji dla firm – Konsorcja ośrodków innowacji

Od 7 listopada 2024 r. do 6 lutego 2025 r.

Startup Booster Poland: Smart UP, Tech Impact, Startups Exchange, Scale Up Green

Od 13 listopada 2024 r. do 8 stycznia 2025 r.,

od 17 lipca 2025 r. do 5 września 2025 r.

Ścieżka SMART (nabór dla pojedynczych MŚP, dostępność)

Od 10 kwietnia 2025 r.

do 12 czerwca 2025 r.

Ścieżka SMART (nabór dla pojedynczych MŚP)

Od 6 maja 2025 r. do 26 czerwca 2025 r.

Promocja marki innowacyjnych MŚP

Od 13 maja 2025 r. do 24 czerwca 2025 r.

Granty na Eurogranty (MŚP)

Od 3 lipca 2025 r. do 3 września 2025 r.

Granty na Eurogranty (organizacje badawcze)

Od 10 lipca 2025 r. do 10 września 2025 r.

Rozwój oferty klastrów dla firm – koordynatorzy Krajowych Klastrow Kluczowych (KKK)

Od 2 października 2025 r. do 4 grudnia 2025 r.

Rozwój oferty klastrów dla firm – koordynatorzy ponadregionalnych klastrów wzrostowych (PKW)

Od 8 października 2025 r. do 11 grudnia 2025 r.

Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego (FERS)

Akademia HR – oferta dla przedsiębiorców

Od 25 marca 2024 r. do 30 listopada 2026 r.

GOZ – to się opłaca – oferta dla przedsiębiorców

Od marca 2024 r. do 31 stycznia 2027 r.

Wsparcie firm w okresowych trudnościach – oferta dla przedsiębiorców

Od 24 czerwca 2024 r. do 30 kwietnia 2027 r.

5

Monitorowanie i identyfikacja potrzeb kompetencyjnych na rynku pracy – Sektorowe rady ds. Kompetencji, nazwa naboru: Zadania Sektorowych Rad ds. Kompetencji

Od 4 listopada 2024 r.
do 31 października 2025 r.

Usługi Rozwojowe 4.0 – oferta dla dostawców usług BUR

Od 2 grudnia 2024 r. do 31 sierpnia 2026 r.

Kadry nowoczesnej gospodarki: Mentoring dla firm w trudnościach jako metoda podnoszenia kompetencji przedsiębiorczych (II)

Styczeń–luty 2025 r.

Dyrektywa EAA – nabór dla przedsiębiorców

I kwartał 2025 r.

Dostępność szansą na rozwój 3 – nabór dla przedsiębiorców

I kwartał 2025 r.

Kadry nowoczesnej gospodarki: Kluczowe kompetencje dla sektorów

Sierpień 2025 r.

Rozwój oferty ośrodków innowacji dla firm – pojedyncze ośrodki innowacji

Od 28 października 2025 r.
do 21 stycznia 2026 r.

Rozwój oferty ośrodków innowacji dla firm – konsorcja ośrodków innowacji

Od 4 listopada 2025 r.
do 28 stycznia 2026 r.

Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej (FEPW)

Zrównoważona mobilność miejska

– nabór niekonkurencyjny

Od 11 lipca 2023 r. do 30 września 2025 r.

Platformy startowe dla nowych pomysłów

Od 18 marca 2024 r. do 16 czerwca 2027 r.

Gospodarka o obiegu zamkniętym w MŚP (2)

– Wdrożenie modelu biznesowego GOZ-transformacji

Od 13 czerwca 2024 r. do 19 marca 2025 r.

Platformy startowe dla nowych pomysłów (2a)

Od 10 października 2024 r. do 29 stycznia 2025 r.

Wzornictwo w MŚP

Od 13 lutego 2025 r. do 15 maja 2025 r.

Platformy startowe dla nowych pomysłów (2a)

Od 1 kwietnia 2025 r. do 29 maja 2025 r.

Automatyzacja i robotyzacja w MŚP

Od 29 kwietnia 2025 r. do 29 lipca 2025 r.

Gospodarka o obiegu zamkniętym w MŚP (2)

– Wdrożenie modelu biznesowego GOZ-transformacji

Czerwiec 2025 r. – styczeń 2026 r.

Platformy startowe dla nowych pomysłów (2a)

Sierpień–wrzesień 2025 r.

Gospodarka o obiegu zamkniętym w MŚP (1)

– Opracowanie modelu biznesowego transformacji

Wrzesień 2025 r. – maj 2026 r.

Platformy startowe dla nowych pomysłów (2b)

Październik–grudzień 2025 r.

Fundusze wspierają innowacje

Nie ma innowacyjności bez ryzyka – powiedziała Katarzyna Pełczyńska-Nałęcz, minister funduszy i polityki regionalnej, podczas Forum Przedsiębiorczości. Podkreśliła, że wprowadzie Polska dzisiaj jest szóstą gospodarką Unii Europejskiej, ale w rankingach innowacyjności nasz kraj zajmuje dużo niższe miejsca. Potrzebne są zmiany.

Forum Przedsiębiorczości to największa konferencja skierowana do przedsiębiorców, którzy korzystają lub chcą skorzystać z unijnego dofinansowania na rozwój. Tegoroczne wydarzenie Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości w całości poświęciła programowi **Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki**. Było zatem sporo o wsparciu na innowacyjność, na przykład w ramach „Ścieżki SMART”, o profesjonalizacji i wzmacnianiu ekosystemu instytucji otoczenia biznesu, a także o możliwościach rozwoju startupów. Nie zabrakło też tematów bardziej horyzontalnych, jak wpływ w sztucznej inteligencji na rozwój biznesu (zobacz artykuł na str. 10).

Forum otworzyła Katarzyna Duber-Stachurska, prezes PARP

Unia napędza naszą gospodarkę

Forum rozpoczęła rozmowa z minister Katarzyną Pełczyńską-Nałęcz. – Od momentu wejścia Polski do Unii Europejskiej nasza gospodarka się podwoiła. Około 17 proc. tego wzrostu jest dzięki Funduszom Europejskim

7

– mówiła minister. Przekonywała, że same programy pomocowe nie odegrałyby takiej roli bez szerszego kontekstu. Największy wpływ na szybki rozwój Polski miało to, że nasi przedsiębiorcy uzyskali dostęp do jednolitego rynku europejskiego. To skutkuje nie tylko szybszym wzrostem PKB, ale też korzystnym bilansem handlowym z krajami UE. – Istotne jest także zwiększenie atrakcyjności wobec rynku chińskiego i amerykańskiego. Wokół tych zagadnień dziś kształtują się pytania o przyszłość Funduszy Europejskich – dodawała.

Minister przypomniała, że obecnie spośród 100 największych polskich firm jedynie 27 jest z prywatnym polskim kapitałem. – Stawiamy sobie za cel, aby za 10 lat w pierwszej dziesiątce i pierwszej setce największych firm w Polsce była co najmniej połowa firm z prywatnym polskim kapitałem. O takie regulacje w Unii walczyliśmy – podkreśliła Katarzyna Pełczyńska-Nałęcz. Ministerstwo będzie szukać sposobów na zachęcenie firm do podejmowania większego ryzyka, bo tylko w ten sposób nasza gospodarka może stać się bardziej innowacyjna. Warto stworzyć większą poduszkę bezpieczeństwa dla ryzykownych,

Justyna Dźbik-Kluge w rozmowie z minister Katarzyną Pełczyńską-Nałęcz

ale rokujących przedsięwzięć. Ale potrzebna jest zmiana. – Jeżeli inwestuje się we wszystko, to na koniec nie wspiera się niczego specyficznego. Dlatego od połowy przyszłego roku uruchamiamy dwa nowe instrumenty. Jeden grantowy na 4 mld zł, a drugi w formie preferencyjnych pożyczek o wartości prawie miliarda złotych, które będą wycelowane w określone sektory. I to są branże kluczowe dla innowacyjności polskiej gospodarki, jak cyfryzacja, sztuczna inteligencja, biotechnologia, energooszczędność, zasobooszczędność – zapowiedziała minister Pełczyńska-Nałęcz.

Mądrze wspierajmy

Temat ten był kontynuowany w panelu „Innowacje w funduszach, czyli jak mądrze wspierać i finansować rozwój polskich firm?”. – Ryzyko jest wpisane

8

w DNA projektów innowacyjnych, badawczo-rozwojowych, które prowadzą do sukcesu – mówił Grzegorz Orawiec, dyrektor Departamentu Programów Wsparcia Innowacji i Rozwoju w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej. Jednocześnie podkreślał, że Fundusze Europejskie to pieniądze publiczne, więc potrzebna jest pełna kontrola i przejrzystość w ich wydatkowaniu. – Od lat jest dylemat, jak to zoptymalizować, aby ucząc się na doświadczeniach, oferować dwa w jednym: premię za ryzyko i elastyczność z poszanowaniem zasad regulujących wydawanie środków publicznych.

Do rankingów innowacyjności odniosła się Izabela Wójtowicz, dyrektor Departamentu Wdrożeń Innowacji w Przedsiębiorstwach, PARP. – Jest wiele elementów, które wpływają na innowacyjność gospodarek. To m.in. liczba ludzi z wyższym wykształceniem, kwestie związane z eksportem średnich czy wysokich technologii – mówiła. I wyjaśniła, że aktywność firm w tym zakresie to jeden z wielu elementów oceny innowacyjności całej gospodarki. W Polsce nieliczne firmy chcą opierać swój rozwój na wysokich innowacjach. Natomiast dużo więcej biznesów potrzebuje innowacji na trochę niższym poziomie, które dają im napęd i zapewniają utrzymanie na rynku. – Polscy przedsiębiorcy są otwarci na innowacje, nie boją się ich, ale za każdym razem muszą kalkulować takie

inwestycje i bilans ryzyk z tym związanych – wskazała dyrektor Izabela Wójtowicz.

Dzięki mądrym i strategicznemu wykorzystaniu dostępnych źródeł finansowania polskie firmy nie tylko poprawiają swoją konkurencyjność na rynku krajowym, ale też wkraczają na rynki międzynarodowe. Kluczem do sukcesu jest mądre kierowanie wsparcia do branż z największym potencjałem rozwoju, zapewnienie dostępu do wiedzy oraz długofalowa współpraca z instytucjami badawczo-rozwojowymi.

Silne otoczenie

Dyskusja z przedstawicielami instytucji otoczenia biznesu pokazała, jak przedsiębiorcy mogą skorzystać z oferty różnych modeli wsparcia i narzędzi rozwoju. Kluczowym elementem tego ekosystemu są klastry, akceleratory oraz EDIH-y (Europejskie Centra Innowacji Cyfrowych). Klastry w Polsce odegrały kluczową rolę w kształtowaniu kultury współpracy między firmami, które wcześniej postrzegały się głównie jako konkurencja. Stanowią ważne ogniwo w integracji przedsiębiorstw oraz promowaniu partnerstwa, jednocześnie umożliwiając współpracę z instytucjami badawczymi. Dzięki nim firmy mogą korzystać z tańszej promocji wspólnej oferty zarówno na rynku krajowym, jak i zagranicznym. Z kolei akceleratory wspierają startupy – innowacyjne przedsiębiorstwa znajdujące się na wczesnym etapie rozwoju (o tym więcej na str. 12).

Panel poświęcony innowacjom w Funduszach Europejskich

Europejskie Centra Innowacji Cyfrowych oferują kompleksowe wsparcie dla firm, szczególnie z sektora MŚP. EDIH-y pomagają im w rozwoju dzięki technologiom cyfrowym. Szczegółowy audyt pozwala zidentyfikować potrzeby przedsiębiorcy i jego obecne możliwości. EDIH nie tylko wskaże najlepsze technologie, ale pomoże też znaleźć dostawców odpowiednich rozwiązań, wesprze w poszukiwaniu źródeł finansowania i procesie wdrożenia. Przedsiębiorca korzysta z tych usług za darmo, bo połowę pieniędzy na tę działalność EDIH-y mają z FENG i połowę z Komisji Europejskiej.

Mimo licznych instytucji wsparcia, polskie startupy napotykały trudności w rozwoju. – Są pewne „doliny śmierci”, gdzie startupy czy dojrzałe firmy mają problem ze zdobyciem dofinansowania na skalowanie swojej działalności

– mówiła Agata Wancio, zastępca dyrektora Departamentu Innowacji i Polityki Przemysłowej, Ministerstwo Rozwoju i Technologii. Na tym etapie rozwoju częścię mogłyby się włączać fundusze inwestycyjne, takie jak venture capital. Ekosystem obejmuje całą gamę inicjatyw i struktur, które oferują usługi doradcze, finansowe, edukacyjne, a także

pomagają. – Świat nauki i świat biznesu coraz lepiej ze sobą współpracują, pomocne przy tym są właśnie Fundusze Europejskie – dodała Anna Forin, dyrektor Departamentu Usług Proinnowacyjnych, PARP.

Historie, które inspirują

Inspirujące były nie tylko wystąpienia i panele dyskusyjne. W trakcie Forum uczestnicy mieli okazję poznać ciekawe projekty realizowane przez beneficjentów, które pokazują, jak innowacyjne rozwiązania wpływają na rozwój różnych branż. Poznaliśmy m.in. nową technologię produkcji filtrów harmoniczych, pionierskie systemy monitoringu czy edukacyjne narzędzia z rozszerzoną rzeczywistością. Było o bransoletce ostrzegającej przed wybuchem emocji, czujnikach jakości powietrza czy integracyjnych placach zabaw. Dwa z nich przedstawiamy w tym wydaniu.

Biznes zmienia się z AI

Już wkrótce sztuczna inteligencja (AI) będzie nas inaczej angażować: mniej będziemy o niej mówić, a więcej z niej korzystać. Trudno będzie nam sobie wyobrazić prowadzenie biznesu bez niej, jak dziś niemożliwe jest to bez internetu. Jak skorzystać na tej zmianie? Jak uniknąć błędów? I przede wszystkim: gdzie szukać realnych zysków?

Aleksandra Przegalińska

To kluczowe pytania, które stawiają sobie przedsiębiorcy. Próbowała na nie odpowiedzieć ekspertka od sztucznej inteligencji, Aleksandra Przegalińska, profesorka Akademii Leona Koźmińskiego i wykładowczyni Harvardu.

Od rewolucji do codzienności

Po okresie gwałtownego wzrostu zainteresowania tematyką AI przychodzi czas na racjonalną ocenę sytuacji,

potencjalnych szans i zagrożeń. Nie ulega wątpliwości, że sztuczna inteligencja z nami zostanie, a już na pewno będzie towarzyszyć w prowadzeniu przedsiębiorstwa. – Na tyle zaimplementujemy tę technologię i nauczymy

się korzystać z jej potencjału, że będzie mniej rewolucyjnego wzmożenia, a więcej business as usual, ale już z AI – uważa Aleksandra Przegalińska. Nie pozostaje nam więc nic innego, jak przystosować się do tej sytuacji i wynieść z niej jak najwięcej korzyści.

Dla biznesu kluczowe jest znalezienie odpowiednich zastosowań dla konkretnego sektora i organizacji,

ponieważ sztuczna inteligencja nie sprawdza się jednakowo we wszystkich dziedzinach. Z tą kwestią wiązą się kolejne, mianowicie wybór konkretnego modelu AI oraz ścieżki jego wdrożenia do firmy. Można bowiem wykupić subskrypcję i korzystać z gotowego rozwiązania, które jednak nie będzie do końca dostosowane do naszych potrzeb. Ale można też skorzystać z oprogramowania otwartego, które następnie dotrenujemy na własnych danych. To zapewni nam posiadanie bezpiecznego wewnętrznego modelu sztucznej inteligencji.

Zmiana nadchodzi

Co osiągniemy niezależnie od tego, jak pokierujemy swoimi wyborami? Najważniejsze jest oczywiście zwiększenie dochodów przedsiębiorstwa, a to jest pochodna wzrostu produktywności. Ten z kolei wynika przede wszystkim z usprawnienia procesów i automatyzacji zadań, które zapewnia AI. Badania pokazują, że najwięcej mogą skorzystać firmy zajmujące się marketingiem i sprzedażą. Co ważne, nie chodzi tu wyłącznie o oszczędności czasowe, ale też o poprawę jakości pracy. Obecnie sztuczna inteligencja najlepiej sprawdza się bowiem w działaniach asystenckich, szczególnie tam, gdzie potrzebne jest przeglądanie dużej ilości danych i ich selekcja. Nie zastępuje pracy człowieka, ale ją uzupełnia i usprawnia. W działaniach kreatywnych człowiek wciąż jest górą. Dlatego nie do końca są uzasadnione obawy o to, że w niedalekiej

przyszłości maszyny całkowicie zastąpią ludzi. – W większości zawodów będzie to raczej technologia, która zmieni pracę, niż ją wyprze. Spodziewamy się, że po prostu bardzo zmieni oblicze naszej pracy i to, w jaki sposób będziemy działali – uważa Aleksandra Przegalińska. Powstaną też nowe zawody i specjalności.

Bilans zysków i strat

Ze sztuczną inteligencją wiązą się też realne zagrożenia. Przede wszystkim są to wciąż wysokie koszty, w związku z czym mimo wzrostu produktywności często nie udaje się szybko uzyskać zadowalającego zwrotu z inwestycji. Dotyczy to nie tylko ceny zakupu czy subskrypcji, ale też codziennej eksploatacji, zwłaszcza jeśli w zaawansowane narzędzia chcielibyśmy wyposażyć wszystkich pracowników. Tu warto zauważyć, że według badań, na które powołuje się Aleksandra Przegalińska, najlepsze wyniki przynosi korzystanie z AI przez menedżerów średniego szczebla i specjalistów.

Wysokie koszty wynikają również z dużej energochłonności tej technologii i związanych z nią ograniczeń infrastrukturalnych. Zagrożeniem może się też okazać zbytne zaufanie w możliwości AI, zwłaszcza w jej generatywnej wersji. – Dostrzegajmy ograniczenia tej technologii, bo takowe nadal są. To nie jest omnipotentna rzecz, która wszystko potrafi – podkreśla Aleksandra Przegalińska.

Dobry ekosystem startupowy

Młode, innowacyjne przedsiębiorstwa mogą dziś korzystać z licznych narzędzi wsparcia stworzonych w programie FENG. Polski ekosystem startupowy oferuje pomoc na różnych etapach rozwoju i stanowi atrakcyjne środowisko również dla firm zagranicznych.

Dyskusja podczas panelu „Polskie Startupy – jak narzędzia programu FENG mogą wspierać ekosystem?” pokazała, że polskie młode firmy oparte na innowacyjnym pomysłe mają do dyspozycji pełną gamę narzędzi i programów rozwoju. Uczestnikami tego panelu byli przedstawiciele instytucji, które mają bogate doświadczenia współpracy z podmiotami poszukującymi odpowiedniego modelu biznesowego.

Z laboratorium

Gdy pojawia się pomysł na nową usługę lub produkt, ale nie prowadzimy jeszcze firmy, warto zacząć od „Laboratorium Innowatora”. Wybrani operatorzy oferują twórcom innowacyjnych rozwiązań profesjonalne programy mentoringowe. Zapewniają one bezpieczną przestrzeń do testowania swoich koncepcji biznesowych jeszcze przed założeniem działalności gospodarczej i wejściem

na rynek. – Zapraszamy do współpracy osoby na różnych etapach życia i kariery – zarówno młode, jak i starsze, które chcą spróbować swoich sił w biznesie – mówiła Zuzanna Kot, mentorka i menedżerka w spółce Investin, która realizuje jeden z takich programów – GarageGenius.

Nie ma potrzeby zakładania spółki. – Jedynym wymaganiem, które stawiamy naszym uczestnikom, jest zaangażowanie, poświęcenie czasu. Program nie wymaga żadnych nakładów finansowych – podkreśla Zuzanna Kot. „Laboratorium”

13

daje dostęp do mentoringu i doradztwa, materiałów i laboratoriów oraz udostępnia sieć kontaktów.

Na rynek

O bardziej zaawansowanych etapach rozwoju startupów można mówić w przypadku programu „Startup Booster Poland – Smart Up”. Uczestniczy w nim 17 akceleratorów finansowanych ze środków FENG. Każdy z nich oferuje zróżnicowane ścieżki wsparcia.

Kompleksowy program Startup Spark 3.0, realizowany przez Łódzką Specjalną Strefę Ekonomiczną (ŁSSE), jest skierowany do startupów tworzących rozwiązania w obszarach: automatyka, robotyka, web3, blockchain, zrównoważony rozwój i ESG. Obejmuje trzy ścieżki wsparcia. Pierwsza z nich, „go global”, jest skierowana do startupów gotowych na ekspansję zagraniczną. – To ścieżka dla firm, które już działają na rynkach międzynarodowych, planują wejście na nowe rynki lub szukają możliwości współpracy za granicą. Wymaga ona od uczestników wysokiego poziomu dojrzałości produktu, co pozwala na skalowanie rozwiązań w efektywny i przemysłowy sposób – mówiła Monika Tomaszewska z ŁSSE. Ścieżka branżowa jest realizowana z partnerami biznesowymi, którzy mają konkretne potrzeby technologiczne i szukają rozwiązań dopasowanych do swojej działalności. Ścieżka „sector-agnostic” jest przeznaczona dla startupów, których

rozwiązania są wartościowe, ale nie pasują do żadnego z obszarów zainteresowania partnerów branżowych.

– Nasze Centrum Transferu Wiedzy, istniejące od 2018 r., powołało do życia dziewięć spółek spin-off, z których większość rozwija się jako startupy impaktowe (inaczej: pozytywnego wpływu – przyp. red.). Wprowadzają rozwiązania zmieniające świat na lepszy. Przykładami są spółka RESQL, która pomaga szkołom w walce z przemocą rówieśniczą, a także Jasnopis, który upowszechnia ideę prostego języka w tekstach użytkowych – mówiła Iwona Gawrycka, dyrektor Centrum Transferu Wiedzy SWPS. Właśnie na tego typu innowacjach koncentruje się program akcelacyjny SWPS – „Startup Booster for Social Impact”.

Z pięciu ścieżek akceleracji mogą skorzystać firmy, które zgłoszą się do programu „Startup Hub: Poland Booster” (Fundacja Startup Hub). O sile krajowego ekosystemu świadczy to, że przyciąga zagraniczne startupy. Umożliwia to ścieżka „Poland Prize”:
– Na chwilę obecną mamy 200 zgłoszeń i ok. 60 proc. z nich to są zgłoszenia zagraniczne. Działamy w projektach międzynarodowych i z tego wynika nasza skuteczność w dotarciu do startupów – mówiła Dorota Kamińska, szefowa programów akceleracji w Fundacji Startup Hub. Zagraniczne startupy urozmaicają nasz rynek i pokazują inne podejście do samego procesu skalowania biznesu.

Baw się razem z nami!

Czy plac zabaw może wykluczać? Okazuje się, że tak. Co zrobić, żeby mogły z niego korzystać również dzieci z różnymi niepełnosprawnościami? Odpowiedzią jest nowatorski projekt firmy FreeKids z podwrocławskiej Zawoni.

Problem przystosowania placów zabaw do wymagań dzieci ze specyficznymi potrzebami jest podejmowany od dawna. Jednak, jak mówi Kornel Delczyk, kierownik produkcji w firmie FreeKids:

- Próby jego rozwiązania zawsze kończyły się projektami skupiającymi się na zapewnieniu dzieciom na wózkach inwalidzkich możliwości skorzystania

ze standardowych atrakcji, takich jak karuzela, huśtawka czy zjeżdżalnia. Całkowicie marginalizowane były potrzeby osób niedowidzących bądź posiadających różne spektrum autyzmu.

Propozycją spółki FreeKids jest multisensoryczna przestrzeń, która oddziałuje na wszystkie zmysły i zaprasza do zabawy również dzieci, dla których kluczowym zmysłem jest – zazwyczaj przez producentów pomijany – dotyk.

Firma zainwestowała prawie 870 tys. zł z Programu Inteligentny Rozwój w usługi doradcze, nowy projekt wzorniczy oraz zakup maszyn niezbędnych do uruchomienia produkcji. Efektem jest innowacyjny produkt, który wyróżnia się na tle konkurencji.

Dowiedz się, czym oddychasz

Gdy słyszymy komunikat o stanie jakości powietrza, nie zastanawiamy się, jak i gdzie przeprowadzane są pomiary. Profesjonalne stacje pomiarowe są nieliczne, nie dają więc pełnego obrazu rzeczywistości. Wynalazek opracowany w firmie Jasny PI z Czeladzi pozwala pokryć czujnikami całe miasto.

Przedsiębiorstwo zajmuje się zbieraniem danych przestrzennych oraz tworzeniem dokumentacji technicznej w zakresie wymiany i budowy oświetlenia ulicznego LED. Innowacyjny pomysł polegał na tym, by wykorzystać je do monitorowania jakości powietrza. Na jego realizację spółka otrzymała 333 tys. zł z Programu Inteligentny Rozwój.

Główną wadą dotychczas używanych czujników – zarówno referencyjnych (manualnych), jak i automatycznych – jest konieczność przygotowania odpowiedniej lokalizacji i wyposażenia jej w dodatkowe źródło zasilania. Dlatego w wielu miejscach ich brakuje.

– Instalowanie czujników na latarniach LED powoduje, że możemy mieć do dyspozycji siatkę

pomiarową dla całego miasta. Instalacji dokonuje się poprzez proste podłączenie czujnika bezpośrednio do oprawy LED w formie „podłącz i używaj” – tłumaczy Jarosław Filas, dyrektor zarządzający w spółce Jasny PI.

Prototyp czujnika powstał we współpracy z Siecią Badawczą Łukasiewicz Instytutem Technik Innowacyjnych EMAG. Urządzenie jest zasilane z lampy ulicznej. Ma miniaturowy wymiar, a mimo to mierzy szeroki zakres parametrów: stężenie pyłów zawieszonych, tlenków azotu, ozonu, dwutlenku węgla, lotnych związków organicznych, wilgotność, temperaturę, ciśnienie oraz hałas. Dodatkowo może też obliczać indeks jakości powietrza.

16

Konkurencyjny transport miejski

W ramach perspektywy finansowej na lata 2014-2020 pięć miast wojewódzkich Polski Wschodniej zrealizowało w sumie 14 projektów w działaniu „Zrównoważony transport miejski” POPW.

Łączna wartość dofinansowania wyniosła aż 2,1 mld zł. Inwestycje te odmieniły komunikacyjne oblicze Białegostoku, Kielc, Lublina, Olsztyna i Rzeszowa. Pieniądze wykorzystano m.in. na zakup taboru, wprowadzenie inteligentnych systemów transportowych (ITS) oraz budowę centrów przesiadkowych. Inwestycje znacząco podniosły konkurencyjność transportu publicznego. Wzrósł komfort i dostępność, również dla osób

Centrum przesiadkowe w Białymstoku

z niepełnosprawnościami. Użytkownicy wysoko oceniają stan techniczny pojazdów, czystość, a także możliwość łatwego przesiadania się pomiędzy różnymi środkami transportu. Ostatnie lata to też szybki wzrost liczby pojazdów nisko- i zeroemisyjnych, co przyczynia się do poprawy jakości powietrza w miastach.

NABÓR!

Więcej możliwości dla ośrodków innowacji

Wzmocnij potencjał swojego ośrodka innowacji (OI)! Możesz rozwinąć działalność proinnowacyjną w każdej z akredytowanych funkcji OI, a dodatkowo działalność usługową. Dofinansowaniem objęte jest nabycie środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych. Pieniądze możesz też przeznaczyć na usługi doradcze, eksperckie i prawne oraz szkolenia, a także na wynagrodzenia, podróże służbowe, tłumaczenia

i promocję działań OI. Opłacisz członkostwo w sieciach i organizacjach oraz koszty związane z kanałami komunikacji, bazami danych i platformami cyfrowymi. Możesz otrzymać nie więcej niż 5 mln zł i nie mniej niż 500 tys. zł. Budżet wynosi 30 mln zł. Masz czas do końca stycznia 2025 r. **Sprawdź nabór!** Przypomnijmy, że do 6 lutego 2025 r. trwa podobny konkurs dla konsorcjów IO z budżetem 70 mln zł.

Laboratorium dla startupów

Masz ciekawy pomysł? Chcesz rozwinąć innowacyjny produkt technologiczny? Jesteś osobą fizyczną, lecz myślisz o założeniu i rozwinięciu działalności gospodarczej? Twój startup może nabrać realnych kształtów w Laboratorium Innowatora! Uzyskasz w nim pomoc ekspercką i mentorską, która pozwoli ci dopracować pomysł pod względem biznesowym. W Laboratorium

zweryfikujesz swój pomysł w relacji z otoczeniem rynkowym, w tym potencjalnymi klientami, a także nawiądziesz niezbędne relacje z partnerami w przyszłym biznesie. Uczestnictwo w projekcie jest bezpłatne. Możesz wziąć w nim udział, nie rezygnując z dotychczasowej pracy. Na decyzję masz czas do 30 października 2026 r. [Sprawdź nabór!](#)

Norway grants

Norweski napęd dla innowacji

Joanna Zembaczyńska-Świątek, zastępczyni prezes PARP, podczas konferencji „Rozwój przedsiębiorczości i innowacje w ramach Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021”

Fundusze Norweskie wzmocniły współpracę pomiędzy firmami i jednostkami badawczymi. Co trzeci beneficjent realizował swój projekt razem z partnerami z kraju fiordów. Norweski Mechanizm Finansowy otworzył polskim firmom dostęp do nowych technologii i poszerzył możliwości rozwoju.

Nasze przedsiębiorstwa stały się bardziej innowacyjne przede wszystkim w zakresie zielonych technologii oraz zrównoważonego wykorzystywania zasobów wodnych. Schemat małych grantów dla prowadzących działalność gospodarczą kobiet wsparł je w zwiększeniu wiedzy

i umiejętności. Dzięki Funduszom Norweskim w latach 2014-21 polskie MŚP zrealizowały 167 projektów. Wdrożyły 205 innowacyjnych technologii, skomercjalizowały 55 produktów i usług, opracowały 70 innowacyjnych rozwiązań, które poprawiają jakość życia. Owocem tych działań jest również 300 nowych miejsc pracy.

Hackathon Transformacja Cyrkularna Biznesu

PARP. W wydarzeniu wzięło udział niemal 60 uczestników z 13 zespołów, którzy opracowywali rozwiązania dla firm: Geokart-International, GC Energy, Inżynieria Rzeszów, FIBRAIN i TEXOM. Tematy wyzwań obejmowały m.in. cyrkularne podejście do budownictwa, zrównoważone

W listopadzie w Urban Lab Rzeszów odbył się Hackathon Transformacja Cyrkularna Biznesu, zorganizowany przez

technologie OZE, ekologiczny recykling materiałów drukarskich i innowacje w światłowodach.

Oto zwycięzcy

- **Trzech Muszkieterów** – zespół opracował mobilne centrum recyklingu paneli fotowoltaicznych odzyskujące aż 90 proc. surowców dla GC Energy.
- **GEKON** – zespół zaprojektował rozwiązania ekologicznej utylizacji materiałów drukarskich dla Geokart-International.
- **4F** – zespół stworzył system wykorzystania AI w recyklingu paneli fotowoltaicznych, również dla GC Energy.

Wyróżnienia zdobyły drużyny **FIBER Cycle** i **Dinusie** za innowacje dla FIBRAIN, a nagrodę specjalną zespół

ZSEco za optymalizację zużycia papieru dla Geokart-International.

Gratulacje dla zwycięzców i uczestników za kreatywność i wkład w zrównoważony rozwój! Zapraszamy na stronę naszego projektu: „Akademia Transformacji Cyrkularnej dla Biznesu”.

PARP

Grupa PFR

801 332 202, 22 574 07 07

(koszt jak za połączenie lokalne)

info@parp.gov.pl

**LiveChat – kliknij w okienko
w prawym dolnym rogu [serwisu PARP](#)**

[Baza pytań i odpowiedzi](#)

[Dyżur eksperta](#)

**Odwiedź najbliższy [Punkt Informacyjny
Funduszy Europejskich](#) lub [biuro PARP](#)**

www.feng.parp.gov.pl

www.feng.gov.pl

www.fepw.parp.gov.pl

www.fepw.gov.pl

www.fers.parp.gov.pl

www.rozwojspoleczny.gov.pl